

Märkide selletaminne.

- Noor ku.
- D Esminenne werendel.
- Täis ku.
- Blinne werendel.
- Hea aadrit lasta.
- Hea kuppõ lasta.
- ∴ Hea arstimisse rohto wõtta.
- ✕ Hea külwada ning istutada.
- ≡ Hea lapsi wõdrutada.
- ✕ Sedda, mis pitkaliste peab kaskwama.
- Hea puid raluda hone tarwis.
- └─ Ahjo tarwis.
- p. parrast.
- p. l. parrast lounat.
- e. l. enne lounat.
- W. Pühha.

JANUARIUS Neart. Ku.

	<i>Järrel P.</i>	10, 24 p.l.	Urmad Sõ-
1	Abel	<i>Uita Jesus?</i>	brad! Eest on
3	Set	☐ Range	nüüd kolm aas-
4	Enof	☐ Kalm,	ta teed, et ma
	Jesus Egiptusse Maal. Matt 2,		teile selle pissu.
5	<i>3. P. Neart</i>	☐ ja	kesse Täht, ra-
6	<i>4. P. Neart</i>	☐ selged	mato sees sed;
7	Julianus	☐ Umad.	da sõa-asja ollen
8	Errart	☐ 4, 49. p.l.	juttustanud,
9	Beatus	☐ Luisf.	mis meie sõa-
10	<i>5. P. Neart</i>	☐ selle	wäe ja Turki
11	Emraim	☐	rahwa wahhel
	Jesus 12 Nastat wanna, Luk. 2.		on sündinud et
12	<i>3. P. 3. R. P.</i>	☐ järrel	teilegi woiks teä-
13	Hilarius	☐ on	da sõda meie
14	Belis	☐	Jummala tõ,
15	Tiril	☐ 8, 23. p.l.	kes Ma peäle
16	Kisbregt	☐ uddu-	nisuggust, ärra-
17	<i>6. P. Neart</i>	☐ sed	hätwitamist sa-
18	Utsel	☐	dab, innimeste
			lül nõtklusel,
			agga ennesele
			litusfeks.

Sel Kuul on 31 Päwa.

Pulmad Kana Liinas, Iuan. 2.

19 *3. P. 3. R. P.* ja

20 *Wub. Seb.* pehmet

21 Neto ✠

22 Winsent Ilmad

23 Lotta lota.

24 Timoteus *R. 4. 39. e. h.*

25 *Paawli Umb*

Pealikkust Kapern. liinas, Matt. 8.

26 *3. P. 3. R. P.* ✠

27 Krisostom. Lummi

28 *Karel* saddo.

29 Samuel I wägga

30 Adelgund ☉ IO, 6. p. l.

31 Ann Kilm.

Sest wiim:

sest tükkist

woib weel teie

meles seista, kui-

da Turklide ül-

sem wallitseja

wimaks kui tem-

ma sda. wäggi

sutumaks oli

mahhalõdud, ol-

li hakkand meie

Keisri. Prana

käest rahho pal-

luma. Siit sa-

12 nel selle fu päwal touseb päike kello 8. ning
 ühhe pole tundi, lähhab alla kello 3 ning ühhe pole
 tundi. Päaw on pikk 7. tundi, ja ö 17 tundi.

Sel Kuul on 28 Päwa.

18 Konfordia	tuul =	ma olli nüüd na
19 <i>Simon Xp.</i>	sed 2	go hinge waku
20 Eugarius	⌞	mas, ja leitide
21 Jesaias	Ilmad	innimeste arwa
22 <i>Peetri Päaw</i>	<i>D 11, 58 21</i>	tes, olleks se meil
Külwi Mehhest, Luf. 8, 14.		nüüd kerge kül
23 <i>Wenne Kr. Wess, ...</i>		olnud temma
24 <i>Madise W.</i>	☉	kuningrigile
25 Wiktorius	I on	siin Europa, ma
26 Nestor	I oda-	sees hopis otša
27 Leander	I ta.	tehha, ja otsetoh,
28 Justus	⚡	he Konstantino,
		poli künna miü-
		na ; sest suur
		hirm olli keige

16 nel selle ku päwal touseb päike kello 7. lähhäb
alla kello 5. päaw on 10 ö agga 14. tundi pit^r.

Sel Kuul on 31 Päwa.

18	Willamina	↵		Ma ja merre
19	Rahriel		Ränge	peäl sannumid
20	Matrona		tuul	et nemmad pid
21	Vent	2	✠	did Turkidest
22	Kamael		uddu-	rahul seisma,
Sest kes kurratist waawat, Lul. II.				ha teggema ei
23	<i>6 D. Paav. 6, 36. e. 1.</i>			nende linnadele
24	Rasimir		ne	et laewattele eg
25	<i>Paav. M. P.</i>		ja	ga soa rahwale,
26	Emanuel	✠		ni kaua kui need
27	Rustaw		pehme	nouviddamisest
28	Rideon	I		rahho pärrast
29	Rido	✠	✠	saaksid petud,
5000 Mehhe sootmisest, Joan. 6.				kunniks neile jäl
30	<i>6 D. Paav.</i>		ilm.	le unt läsko
31	Detlaus	☉	I, 57. e. 1.	saak's ontud. Se
				pärrast olinüüd
				walkne assi Ma

ioneli selle ku päwal touseb päike kello 6. lähhäb
alla kello 6 päaw on 12. ja õ 12. tundi pitk.

WIKRIKS. Jüri. ehk Mahla. Ku.

1	Kanjaliste W.	Lummi	ja Merre peal.
2	Teodorus	†	Agga Turkide
3	Werdinand	Tuisf.	üllem teggi sed,
4	Ambros		da agga hädda
5	Maaksim 2	niis	pärraji, ja filma
Jesús kinnid. wissat. Joan. 8.			woids, aega sada
6	W. Paast.	Fed	omma sure laia
7	Aron		rigi taggamaalt
8	Liborius	4, 52. e. l.	sallaja jälle söa
9	Bogislaus	✕	rahwast koggu
10	Leo	I	da, mis ta woids
11	Julius		ueste meie was
12	Ersekiel		to läkkitada.
Kristusse sisse söitmisest, Matt. 21.			Ommeiti said
13	W. Paast. ...		need rahho nou,
14	W. Paast. ...	peh	piddamisfed
15	Karin	11, 12. e.	Wakati maal
16	Rudolw	2	Pularesti linna
17	W. Paast. ...	il	jures hallatud.
18	W. Paast. ...	mad.	Meie Keisri
			Praua pidbi sel
			lepärrast suurt
			kullutust tegge

Sel Kuul on 30 Päwa.

19	Simon	✕	ma, ommad ül-
	Kristusse ülestoumisses, Marc. 16		lemad teenrid ja
20	Esim. Püh.		nou andiad sen-
		Wihma	na läkitama, ja
21	Teine Püh.		seäl keil walmis-
22	Kolmas P.		tama ja saatma,
23	Quart. Pääw		et ni sured Her-
		fulla	rad, kes jüt maalt
24	Albert		Turki, Prantso-
25	Markusse P.		si, ja Saks,
26	Etsefias		maalt sinna kol-
		selged	lotullid, woiksid
		ilmad	hästi ülespetud
	Rinnipandud uksist, Ioan. 20, 19.		sada. Et se keil
27	P. p. III P.		hulga rahha on
		kül-	maksnud, ja
28	Klaus	✕	meile suurt kül-
		mad	
29	Witalis		
		● 4, 44. p. l.	
30	Reinmund		
		∴ ööd.	

12 nel selle ku päwal touseb päilil pole tundi pär-
 rast kello 4. ning lähhab alla pool tundi pärrast kel-
 lo 7. pääw on pikk 15. ja ö 9. tundi.

1	<i>Wolbri P.</i>	selge	lutust teinud sed-
2	Sigismund	♄	da woite teie jo
3	<i>J. Edelminne</i>	taero	sest armata, et
Heast Karjatsest, Joan. 10.			issi nende hoos-
4	<i>P. P. P.</i>	Billud	tele iggapääw
5	Susanna	♁	monni tuhhat
6	Domisilla	ilmad	tündert kaero är-
7	Fanislaus	D 8, 36. p. l.	rafullus, ja se
8	Walerius	I ja	olli weel leige-
9	Job	I	wähhem tullus-
10	Parnabas	wih-	tus, mis igga-
Ärrilisse ata pärrast, Joan. 16.			pääw olli. Jani
11	<i>P. P. P.</i>	♁	kuul aastal 1772
12	Kert	mased,	ollid need leik-
12	Liberatus	Eulm	seäl ühhes kous,
14	Sabina	♁ 7, 1. p. l.	kennel selle rah-
15	Sohwi	2	ho asja pärrast
16	Jodokus	♁	seäl teggemist
17	Erif	tuul.	olli, ja Rihtli
			kunst. sadik olli
			se aeg seätud et
			ehk rahho riddi
			tehtama ehk söd-
			da jälle nests

Sel Kuul on 31 Päwa.

Kristusse ärraminnemisi Joan. 16.		h a l l a t a m a .
18	<i>P. p. III. P.</i>	Meie polest tah-
19	Potensia	hett siis et kei-
20	Pill	kullutus, mis sel-
21	Fesiderius	le sõa läbbi olli
22	Emilia	tehtud, meile
23	Eduard	piddi tasfutud
24	Vendiks	sama, ja sedda
Digest Wallumisest, Joan. 16, 23.		aiwati mitto
25	<i>P. p. III. P.</i>	tuhhat kord tuh-
26	Ester	hat Rubla
27	Peet	wäärt. Ille sed-
28	Willem	da ei piddand
29	<i>Saint & Pä.</i>	sedda maad ja
30	Petronella	neid Würsti ri-
31	Wikand	gisiid mis meie
		wääggi moõga
		läbbi nende käest

Smal selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärrest keilo 3. ning lähhäb alla pole tundi pärrest
kello 8. päaw on pitk 17. õ agga 7 tundi.

Rõmustajast, Joan. 15, 16.

1	<i>S. P. Uuesti P.</i> Willo
2	Hiska †
3	Rasmus tuul
4	Eiso
5	Doniwastus sojad
6	Artemius D 9, 47. e.l.
7	Lukretsia ☩

Pühhasst Wainust, Joan. 14, 23.

8	<i>Pühhi</i> ilmav
9	<i>Pühha</i>
10	<i>Pühha</i> selge
11	Blawlus ☩
12	Vasilides
13	Tobias I, 35. e.l.
14	Mall

Jesus ja Nikodemus, Joan. 3.

15	<i>J. J. P.</i> Wirus
16	Justina taew.
17	Kreet Wihma

olli ärrawõtnud mitte ennam tur- lidele taggasi an- tama, waid mei- le pärris maats jäma. Keigeenna miste olli meie Keisri, Praua ommad käsud käsitud et nem- mad pidid mei- le sedda õigust walmis tingima et meie sõa ja lauba laewad saal sid keel- matta Turkide merre peäl läia ja omma lauba wia ja tua, neu- da sammoti kui mu Kuningat- tel ja Wirsti- del seäl ümber.

Sel Kuul on 30 Päwa.

18	Nikander	saddo	Laudo lubba oli li tehha.
19	Kerwastus	<i>9,35.2.1</i>	
20	Abgarus	kange	
21	Rael		Esimest otsast teggid Turkide käsud ka nenda, nago olleks neil ja nende wallit. sejal kül dige meel ja nou rah- ho tehha, agga parrast oli kül tunda et nem- mad agga taht- sid nendasam- moti aega wita.
Rikkast Wehhest, Luk. 16.			
22	<i>1 B. p. 3. a. 3. p.</i>		
23	Vasilius	mürri-	
24	<i>Jaan Pääm</i>	tamis-	
25	Kristiana	isega	
26	Jeremias	palla	
27	Eadislauß	● 10,58 p.l.	
28	Josua	wad	
Surest Dhtosomaajast, Luk. 14, 16.			
29	<i>D. p. 3. a. 3. p. 1. a. 1. p.</i>		
30	Judit	8 ilmad.	Sedda rahha, mis soa läbbi ol.

1 onel selle Ku Päwal touseb päite 3. werendel
parrast kello 2. ning lähhab alla üks werendel pär-
rast kello 9. Pääm on pitk 18 ning üks pool Tundi
D on 5. ning üks pool tundi.

1	Leobald	I	Müüd	li kullutud ollet,
2	Helna <i>M. P.</i>	I	woiks	fid nemmad kül
3	Kornelius		Eange	veel tassunud,
4	Ulrik			agga neid maid
5	Anselm			ei tahtnud nem-
				mad ärraanda,
Kaddunust Lambast, Euf 15, 1.				egga meie lae-
6	<i>P. P. 3. a. 3. P.</i>			wattele lubbada
7	Erino		wihm	omma merrede
8	Temetrius		mürrista-	peäl pri pärrast
9	Kilian		missega	käia. Ueg läks
10	Israël	3	tulla	nenda; sammoti
11	Eleonora		ja	ärra palja tingi-
12	Hindrik			missega ja sand
				ühtegi ommeti
				öiete selletud.
Olge armolissed, Euf. 6, 36.				Prantsofi Kun-
13	<i>P. P. 3. a. 3. P. Marele P.</i>			ningas piddas
14	Ponawent		pärrast	ka ommad läks
15	<i>Wolff. Sagg.</i>		sedda	sud seäl, ja kad-
16	August		Paudo	dedusse pärrast
17	Aleksius	3	ja	andis Ta Turki-
18	Kosina		walksed	dele ilka pahha
				lou et nemmad

Sel Kuul on 31 Päwa.

19	Ruwina	29, 55. e. l.	sedda mitte ei
	Kohfest Kallasagist, Luk. 5, 1.		piddand tegge-
20	5. p. 3. a. 3. D.		ma, mis meie
21	Daniel	3	Keisri : Praua
22	Apollina	3	tahtis, ja keige
23	Karolina		wäheminne
24	Kirsti		temmale sedda
25	Jakobi D.		lubba andma
26	Anno		omma laetwad
	Wariseride õigusfest, Matt. 5.		keelmatta, nende
27	6. p. 3. aino 3. D. 1, p. 1.		merre peäle läl-
28	Peatrip		litada. Meie
29	Olowi p.		Keisri : Praua
30	Abdon	3	üllem käst Würst
31	Kermann	3	Orlow, moistis
			sedda kül wars-
			ti ärra, et fest
			rähhusi ühtegi ei

woind sada, ja sepärrast olles ta kül tahtnud et

14 nel selle ku päwal touseb päike 3 werendel pärrast kello 4 ning lähhäs alla werendel pärrast kello 7. pääw on pitk 14 ning üks pool, õ agga 9. ning üks pool tuudi.

1	<i>Deetri Wang.</i> Mürriſ.	meie	wäggi
2	Annibal	✠	nänd warsti
4000	Mehhe södtmisseſt, Mark. 8.		pidi jalle Tur.
3	<i>7 D. P. 3. a. 3. D.</i>		kide peäle löma
4	Judas	D 1, 12. e l.	ja modgagarah.
5	Tominius	tomisseſed	ho teggema, ja
6	Eigenius	Pärrast	se ollets kül ka
7	Tonatus	ſedda	se teigeparrajas
8	Striakus	ſelge	nou olund; ag.
9	Romanus	✠	ga Turkide käs.
	Walle Prohwetideſt, Matt. 7, 15.		ſud ikka palluſid
10	<i>8 D. P. 3. a. 3. D.</i>		et se aeg weel
11	Herm	ja	ſewwade pole
12	Eisebius	ſöe	ſaakſ pittenda.
13	Clara	Ilm.	dud, ſiis ſündis
14	Elo	Niis.	ka nenda. Ig.
15	<i>9 D. P. 3. a. 3. D.</i>	ſed	gamees lotis ſel
16	Iſak		wahhe, aial et
	Wilelohtſ. Maja Piddaj. Eul. 16.		need nou pidda.
17	<i>9 D. P. 3. a. 3. D.</i>		miſſed mette ka
			pidid ſe armsa
			ſaatma, ſeſt ſöd.
			da teeb ikka pah.
			ha, wottab mon

Sel Kuul on 31 Päwa.

18	Veno	€ 2, 4, 6, 8	ne wahtwa meh.
19	Sebald	uddu	he ärra les kül
20	Rut	sed	weel ollels wol-
21	Wilibert	31=	dud ellada, sa-
22	Safeus	⊕	dab mitmele
23	Parfabas	mad	suurt õhlamist
Jerusalemma ärrarikmiss. Euf. 19.			ja äagamist, ras-
24	<i>10 P. D. 3. 2. 3. D.</i>		ket murret ja
25	Ludwik	● 4, 38 p.l.	suurt kurbdust
26	Treneus	Wihm	ja hädda. Agga
27	Perent	⊗ mür-	se aeg ei olnud
28	Aufustin	rista-	weel lääes et
29	<i>Joann. Hul</i>	miss=	Jummal meile
30	Benjamin	⊕ ga.	sedda rahho ol-
Wariserist ja Tölnerist, Euf. 18.			lels annud! Sesi
31	<i>11 P. D. 3. 2. 3. D.</i>		Jummal on se
			les södda läkti-
			tab ja rahho an-
			nab, les ammud

14nel selle ku päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4 ning lähhäb alla werendel pärrast kello 7. päätw on pitl 14. ning üls pool, õ agga 9. ning üls pool tundi.

SEPTEMBER. Suggise, ehk Mihkt, Ku.

1	Ekidius		
2	Elisa		
3	Reinard	3	D 6, 58. e. l.
4	Moses		Niis
5	Kai		* Fed
6	Magnus		

Katki murreab ja pigid otsast är raraiub kui temma novud Ma peäl on sündinud.

Kurdist ja Keletumast, Mark. 7.

7	<i>10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.</i>		
8	<i>10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.</i>		ja
9	Abigael		2, 94. 95.
10	Eobald	I	wil-
11	Sirus		lud
12	<i>10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.</i>		ning
13	Amatus		☩

Selsammal süggisel leikusse kuul sündis ka Rootsi maal üks uus assi, mis läbbi Turkide wallitseja omma süddant jälle kowwa's teggi, ja lotust wõttis et ta hõlpsamal wiisil meie rääst piddi rahho sama kui meilt tännini oliti lubbatud. Rootsi rahwal

Breestrist ja Lewittist, Eul. 10.

14	<i>10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.</i>		
15	Nikodemus		ud.
16	Eiwemia		E 8, 33. 34.
17	Sirus		du.
18	Werner		sed

Sel Kuul on 30 Päwa.

19	Wauustus	ilmad	olli kül tännint
20	Mattheuse	→	ka lunningas ol-
Kümnest Piddali többis. Lut. 17.			nud nenda kui
21	14 P. v. 9. a. 3. P.		mugi rahwal;
22	Morits	lange	agga lunningal
23	Osea	tuul	ei olud paljo
24	Klewas	● 4, 25. p. 1.	ennam lunninge
25	Harald	I	likkust auust ja
26	Setel	I	wäest kui paliaft
27	Adolw	I	nimme. Sest ta
Mammonast, Matt. 6, 24.			ei woinud enne
28	15 P. v. 3. a. 3. P. ❖		seft ei ühtegi
29	Matti Pääb	ja	suurt asja teh-
30	Hieronimus	Eulm.	ha, mis ta enne-
			sele ja ommarigi
			rahwale heaks
			arwas, waid seäl

12 nel selle ku päwal touseb pätkle tello 6. ning lähhäb alla tello 6. päätw on pitk 12. ning õ ka 12. tundi.

DECEMBER. Wina - ehk Noia - Ku.

1	Volrad	Wäg	ollid suurtemois
2	Jairus	D I, II. p. I	nikkude seast
3	Volmer	ga	kunsteistküm
4	Prants	→	mend meesl är
Rainsi - Piina surnuft, Euf. 7.			rawallitsetud,
5	16 D. p. 3. c. 3. D.		kes kunningal ja
6	Amalia	Kange	Rootsi - rahwal
7	Susanna	tuul	pidi nou andt
8	Kustaw	4. 5. p. 1	aks ehk Woor
9	Tomasia		mündriks olle
10	Purkart	wihma	ma, ja neil oll
11	Angelus	sed	ennam woimus
Wee - Lobbisest, Euf. 14.			kui kunningal
12	17 D. p. 3. c. 3. D. ✱		ennejel, ja need
13	Enna	→	teggid keik mis
14	Kalifstus	rop	nemmad isfi
15	Heddo	pud	tahfsid. Ehk
16	Kallus	4. 45. p. 1	kuningas kül
17	Olep	→	omma allamat
18	Lufas	ja	te heaks olleks
			diget nouid pid
			dand, siiski se ei
			woind ial süadi
			da kui need rigt

Sel Kuul on 31 Päwa.

Suremasi Käsust, Matt. 22.

19 *18 W. D. 3. 4. 5. 6.*

20 Wendelin

21 Ursel

fūlmad

22 Sewerin

ilmad

23 Salome

24 Wlorentin

● 4, 38. p. l.

25 Kristian

Allwatud Innimesest, Matt. 9, 1.

26 *19 W. D. 3. 4. 5. 6.*

27 Wilip

└ selge

28 Engelbregt

└ ja

29 Upsalon

└ tuulne

30 Josawat

└ 8, 45. p. l.

31 Wolmgang

└ ilm.

wõõr mindrid
sedda ei taht-
nud. Se olleks
muido fūl wāg-
ga hea asfi olnud
kui need herrad
olleksid agga ik-
ka õiged ja wag-
gad olnud, ja
rigi rahwa õnne
o m m a filma
mārgiks wõt-
nud. Agga
nenda kui Root-
si maal rāfiti,
ei teinud nem-
mad sedda mitte

16nel selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärrast kello 7. ning lähhāb alla pole tundi pärrast
kello 5. pāāw on pitl 9. õ 15. tundi.

1 Pühade P.		iggaford, waid
Pulma Nidest, Matt. 22, 1.		noudsid agga
2 20 P. v. 3. d. 3 P. Singe P.		omma au, ja
3 Kottlieb		kasso tagga, et
4 Ott	Rül-	Kootsi rahwas
5 Kasper	mad	seddawisi nago
6 Paltser	ilmad	mitme kunninga
7 Klaudius	7. 55. e. l.	olli, kelle kadde-
8 Brits	✱	dusse, rahha ah-
		nusse ja uhkusse
		l ä b b i mitmele
Kuninga Rehhe: Piasst, Joan. 4.		liga tehti Ken-
9 21 P. v. 3. alno 3. P.		de Kunningas,
10 Martin L.	Fange	kes praego wal-
11 Martin Puff		litseb, Kustaw
12 Arkadius	tuul	nimmi, olli üks
13 Predrik	lummi-	wägga moistlik
14 Leopold	saddo	ja wahwas Her-
15 Atanasius	60, 24. e. l.	ra, ja sepärrast
		olli temmal ras-
Kawwalast Sullasest, Matt. 18.		ke sedda wisi
16 22 P. v. 3. alno 3 P. ✱		Kootsi rahwa
17 Jonas	✱	ülle wallitseda,
		et

Sel Kuul on 30 Päwa.

18	Esra		et	Ta	isfi	weel
19	<i>Esra</i>	L				teiste
20	Amos		nils	I		wallitus
21	<i>Mar. Ob.</i>		ked			se
22	Sesilia	●	3,38.	p. l.		al
Witmisest Kõrnest, Matt. 25.						piddi
23	<i>23 P. p. 3. 3. 3.</i>					seis
24	Josias		sullad			ma.
25	<i>Paduina</i>		wihma			Temma
26	Konrad	⊕	sed			hakkas
27	Isal	2	ilmad.			sellepär.
28	Künter	8				rasi
29	Erwert	D	6,43.	e. l.		wen
Kristusse sisse söitmisest, Matt. 21.						dadega
30	<i>1 Kr. Sul. P. 17. 17.</i>					sallaja

9mal selle ku päwal touseb päike pole tundi
 pärrasi kello 8. ning lähhab ulla pole tundi pärrasi
 kello 3. päaw ou pitk 7. dagga 17. tundi.

1 Arend
 2 Kandidus
 3 Parbo
 4 Agaton
 5 Wolber
 6 Niskolas

Kau-
 nis
 I
 Kilm

ga. Ja kui nem-
 mad foggone
 ü h he ramato
 kätte said, mis
 kuningas om-
 ma wennale olli

Tähhet enne wtmist päwa, Lul. 21.

7a Krist. E. P.

● I 32. 21

8 Mar. G. P.

uddu-

9 Juhkum

└

10 Juhhem. P.

sed

11 Elso

tuul-

12 Ottillia

sed

13 Lutsia

└

ja

sest nähha olli et
 Ja wissiste sal-
 laja nou piddas,
 enuast Jssi wal-
 litsciaks tehha,
 siis nende meel
 olli wägga pah-
 ha kunninga
 peäl, ja nem-
 mad olleksid ted-

Joannes Bangi-Tornis, Matt. 11

14 Krist. E. P.

● 6. 20. 21

15 Johanna

lumme

16 Lidia

●

I

17 Albina

●

I

18 Kristow

da omma kässo
 järrel hukka
 moistnud, kui
 kuningas ep ol-
 leks ommod as-
 jad ni targaste
 aianud. Agga

Cal Kuul on 31 Päwa.

19 Pott	tuis-	Sa joudis teiste ette ; ja siis kui nemmad selle asja pärrast koki
20 Abraam	kased	
Joannesse Tunnistusfest, Joan. 1.		
21 <i>Krist. E. P.</i>	<i>Toma B.</i>	ko tullid, ja kunniga s sedda moistis, läks Sa seält toast ärra,
22 Peata	☉ 2, 5. e. l.	kus nemmad kous ollid, vani soldatid uste ette wabhiks ja kelas et nem-
23 Udo	☽	mad ei keddagt pidand seält wälja lassma,
24 Ewa	kange	enne kui Sa isfi
25 <i>Soule B.</i>	kulmad	piddi
26 <i>Leine B.</i>	ilmad	
27 <i>Kolmas B.</i>	lõppeta-	
Sest immeks pannem, Luk. 2.		
28 <i>A. P. Kr. E. P.</i>	<i>Süra E. P.</i>	
29 Noa	wad	
30 Tawet	☽ 3, 47. e. l.	
31 Silwester	✠ . 3. aasta.	

ionel selle ku päwal touseb päike werendel pärrast kello 9. ja lähhäb alla 3. werendel pärrast kello 2. pääw on pikk 5. ja üks pool tundi, õ agga 18. ja üks pool tundi.

Päike = ja Ku = Warjuta =
missed,

Ei olle sel aastal keige meie
Europa : Maal mitte ühtegi
nähtawad. I päwal Paasto =
Kuus, ja 25 päwal Leikusse = Kuus
on päike küll warjutud Afrika : ja
Uusia : Maal louna = pool, kui nen-
de maade rahwas sedda moist-
wad tähhele pannema.

pidi taggasi tulles. Ja siis Talaks ja
rääkis omma Kardi = soldatidega, ja kulu-
tas neile, mis suguse hädda sees Ta olli ;
ja kui need lubbasid ikka temma poles
feista

seista, ja temma nende armastust tundis,
wõttis temma julgust ka teistega nenda
sammoti rääkida. Ja se olli õige imme
assi et keif lohhe walmis ollid, Kuninga
nouud heaks kiitma, ja et ei ühtegi mäs-
samist ei tõusnud selle sure Totholmi lin-
na sees, ja seal ümberkaudo. Kuningas
ollit kül issi kartliß selle asja jures ja sõitis
issi ratshobbosega möda linna ulitsad, rää-
kis iggaühhega lahkest ja kolm päwa
ollit Ta selle kartusse sees, agga ommeti
läks se assi temmale hästi lorda et keif
Rootsi rahwas Kuningale nago omma
Issi-wallitsejale ueste wandusid. Se
sündis aastal 1772. leikusse kuul. Kui
se assi Rootsi-maal sündis, sai Turkide
wallitseja, sedda warsti kuulda, ja selle-
pärast witis ta aega nendasammoti tüh-
ja kånide ja wånidegā, ja ei wõtnud ial
sedda tehha, mis pärrast meie Keisri
Prava

Prava temmale sedda rahho' olli tootanuud. Sest nüüd olli temmal lotus, et meie Keisri Prava Kootsi-kuningaga selle asja pärrast piddi rido ja södda sama. Ugga ehk sest kül ühtegi ei sündind, ommeti piddid meie sure sõa-wäe jurest monned riggementid, mis tännini Turkide wasto ollid söddinud seie mala taggast tulles. Ja se läbbi wöttis Turkide üllem jälle julgust, ja need rahho nou-piddamissed läksid tuhjaks. Minnewalferowadel hakkati siis ueste teine teise wasto söddima Ma ja merre peäl. Ugga enne kui sest rāgin, pean ma teile sest ka nattukse rākima, mis sel aial Pohla-Maal sündis. Weel esimesest otsast woib alles teie meles seista, kuida Pohla-maal se sõa tulloke keigeessite ou hakkand põllema, ja seält jälle laiale läinud. Pohla-Ma rahwas, selle Würstid ja
Her-

Kellegi tõ ja tenistus o'leks, sedda mõda
pidi ka temma palk ollema, ja sedda
wäärt pidi temma ka sama, au ja õl-
gussed, mis teisedki said, kes Paawsti
usust ollid.

Se olli üks wägga hea
seadus, mis iggaüks moistlik ja wagga
riist-innimenne ka pidi kiltma.

Ugga
munkad ja Paawsti usso Piiskoppid ja
preestrid ei woinud weel mitte omma
wannu wihha waeno teiste risti-inni-
meste wasto mahajätta, kes Paawsti
Zummala teotussed ei woinud sallida
egga tedda keigeüllmaks Piiskoppiks
arwata, waid nemmad püüdsid neid keik
tulle ja moõgaga takka kiusata, nenda
kui nemmad rännini keige ilma-ma sees
ollid teinud, kus ial nende usk olli woi-
must sanud.

Sepärrast k' hutasid nem-
mad omma rahwast, et nemmad sedda
head seadust ei piddand sallima, mis meie

)

usso

usfo rahwa pãrrast nende maal olli teh-
tud. Sest se sõdda ja mäsaminne tou-
fis. Rohhe hakkasid monned kurjad ja
üllemeeltsed innimesesed Runninga ja teise
usfo rahwa wasto ennast ühte seltsi heit-
ma, soldatid tingima, ja omma ennese
Ma sees rifuma ja põlletama, teigeenna-
miste seal linnade sees ja moisis, kus mele
usfo rahwas ellas. Ja pes aego ollid
sured troppid ühhes kous, kes seina ja
teina kãisid, ja kus nemmad ei leidnud
ennese wastast, seal heitsid nemmad keif
enneste melewalla alla, ja teggid immet
rahwaga. Runningas isfi ei woinud
nende eest rahhul olla, egga neid tallit-
seda, sest mitto Pohla=Ma Würstit ja
herrat tagganesid temmast ärra, ja heit-
sid temma wasto ühte seltsi. Nemmad
lãk tasid ramatud igga koha sedda ku-
lutama et Runningast ennani ei piddand
kun-

Kuningaks petama. Meie Keisri-Praua
ja Pohla Kuninga wahhel olli wannast
jo üks nisuggune seadus et teine teist pid-
di aitma ja teist nisuggust mäsarnist ja
lahkumist kelama. Sepärrast läkkitati
süit monned riggementid süina, et need
mäsajad saaksid tallitsetud. Agga nem-
mad kutsusid Turkkide wallitsejat ja tem-
ma wägge appi. Sest tulli melle södda
Turkkidega ja Pohla-Ma rahwaga, nen-
da kui teie enne jo ollete kuulda sanud.
Pohla-maal ollid meist agga monned
riggimentid, kes neid mäsajaid ülesot-
süid ja mitto neist mahhalöid. Agga kui
nemmad süin ollid hästi mahhalödud, süis
nemmad koggusid seält ta kofko, risusid,
pöletasid, ja teggid mellegi suurt wae-
wa, sest meie ei woinud nende eest kus-
sagi rahhul olla. Ja nisuggune waene
luggu olli jo wiis aastat seäl olnud, agga

ommeti ei annud nemmad mitte järrele,
ja ei saand targemaks, waid lootsid ikka
weel Turkide peäle, et neilegi pärrast se
Jummal sanna tõeks jät: ärranetud
on, kes inimeste peäle lodab. Wi-
maks nemmad wõtsid se hirmsa noukaro-
walussega Kunningast temma wallitusse
linnas Warsou nimmi, Finniwõtta, ja
tedda seält ärrawla. Agga Jummal
peästis weel Kunningast nende käest ja
neld kuriateggiaid woeli Finni, ja pandi
wangi, kunni kohhus nende üle saaks käi-
nud. Ja sellesamma asja pärrast, ja et
se tullt seäl aasta aastalt ikka suremaks
läks, tullid ka teised Kunningad siina,
kes seäl naabred ollid, ja hakkand Pohla-
ma riigi poleks jaggama, ja poolt ossa
ennesele wõtma ja teist poolt Kunninga-
le jätma. Üks olli Preussi Kunningas
ja teine Saksama Keiser. Nemmad
last

sid omma wägge ka Pohla-male miñ-
na, ja wötsid ennestele, iggamees mis
temma rigi wanna raia äres olli, ja se
olli hea suur, lai ja rikkas Ma, kus pal-
jo surid ja häid linde sees ollid. Pär-
rast Pinnicasid nemmad sedda wanna ramatu-
dega, et se Ma, mis nemmad nüüd är-
rawötsid jo ammust aiašt õigusse polest
nende wannematte pär-
rast olnud, ja neil
seddawisi õigus olli sedda ennestele jäl-
le lunnastada. Meie Reisri-Praval olli
paljo surem õigus selle sure kullutusse
pär-
rast, mis Ta Pohla rigi pär-
rast ni
mitto korda olli pidand tegema, ja mu
kajjo pär-
rast, mis Pohla rahwas meile
teinud, ka ennesele aihre jäggo wotta,
ommeti ep olleks Ta sedda mitte teinud
kui teised kaks kuningast ep olleks esite
hakkand Ja sellepär-
rast. wöttis Ta
ennesele ka omma oesa Nüüd sai Poh-

la rahwas omma sure kahjoga tunda et
se nenda on kui kirri ütleb : igga Kuning-
riik mis isikeskis ridus on, lähheb huk-
ka, ja se kooda mis teiseaga ridus on,
langeb. Keik need lahkamissed ja mäs-
samissed, mis süin ja seäl tännini ollid
olnud, jäid nüüd warsti järrele, sest kel
wäggi sel woimus, ja ehk selle Ma üle-
mad kül omma Ma jaggamisse wasto
murrisesid ja küssendasid, ommeti piddid
nemmad pärrast wait jäma, ja sedda
peäleegi õigeks tunnistama, ja omma nimi-
me alla kirjotama, et se Ma õigusse
pärrast nende Kuningatte pärris maaks
piddi jäma. Kui need rummalad ep ol-
leks unrehti asja noudnud egga Jumma-
la kässo wasto mäsamist tõstnud, egga
isikeskis ridus olnud, siis nende riik
olleks jaggamatta ja mitme pead mah-
haraiumatta jänud. Ugganüüd tulli palk
nende

nende kätte, ja nemmad said seddasam-
ma tunda, mis Drohwet Jesajas ütleb
47. p. 10, 11. s. Sest sa olled lootnud
omma kurjusse peäle, sinno tarkus ja
so tundminne, se on sind saatnud tag-
ganema sest sa ütled ommas südda-
mes, minna ja ei ütsti muud enam.
Sepärrast tulled so peäle pahha lug-
gu, kelle warratsest tullemisest sa ei
pea enne teadma, ja hädda peab so
peäle langema mis sa ei woi ärralõp-
petada, ja ärrahäwwitaminne tulled
ätkitselt so peäle mis sa ei tea.

Müüd lähhame meie jälle omma jutto-
ga Turkimale ja kuleme mis seal enam
on sündinud nende sõa-wäggede wahhel,
pärrast kui se nou piddaminne rahho pär-
rast tühaks olli sanud. Sel wahhe ajal ollid

Id jälle sure hulga rüütli- ja jalla- wägge
foggunud, agga nemmad heidsid ennast
ikka weel emale, sest nende meles seisis
alles se wiimne hirm. Üks suur ja lai
jõggi, Tonau nimmi, lahutas need Pah-
hed wäed weel ühhest ärra. Sin pool
jõgge ollid leid liinad jo meie kääs, ja
keige wäega ülle jõe niinna olli üks wäg-
ga kartlik assi; sest essite olli se jõggi wäg-
ga lai, nago merri, ja teiseks ei olnud
meil teisel polel ühtegi mona, ei innimes-
tel, egga hoostel, ja kolmandeks ollid
seäl sured mäed ja wägga kitsad teed, kus
wägga raske olli sured tükkid läbbi wia,
ja nisugguse hulgaga läbbi peäseada, ja
peälegi olli üks sadda ja wiiskümmend
tuhhat Turkid seäl meid ootmas. Om-
meti meie üllem Kinnal ei woinud parr-
ta. Essite läkkitati, laewattega mon-
ned wahwad Kinnalid, ja pealkkud mon-
ne

ne riggimentidega ülle, ja need said ka
hästi ülle, löid monned weikesed trop-
pid mahha, mis nemmad seal leidsid ja
monned aiasid nemmad laiale. Ja se
lääbi tuli suur hirm selle rahwa peäle
mis seal ümberkaudo ellas, et nemmad
hakkasid hulgaliste seält ärrapõggenema.
Keigeennamiste olli üks wägga wahwas
Kinral, Baron Weisman nimmi, se ol-
li jo mitme tapluse sees Turkid ärra-
woitnud ja neile suurt kahjo teinud, ja
sepärrost karisid nemmad tedda wägga
ja ei woinud ial ta wasto seikita. Agga
meie rahwas ei tohtnud weel teile pole
jāda, waid kui nemmad ollid waenlas-
tega taplunud ja neid ärrawoitnud, ja
monni saki sanud, siis nemmad tullid jäl-
le taggasi. Ja se sündis sel kowwadel
kül mitto puhko, et nemmad waenlaste
ülle woinust said, ja siis ennamiõte keik

jälle terwelt taggasi tullid. Agga üks
Dwerst Būrst Repnin Fennel kaks tuh-
hat meest jures ollid, laks ka laewadega
ülle, ja juhtus sinna male astuda, kus
üks suur hull Turkid kous ollid, ja kul
nemmad tundsid et temmal agga pisisut
rahwast olli, pirasid nemmad ta ümber,
ja said tedda ennese keskele. Siis tem-
mal olli kange woitleminne waenlaste-
ga, ommeti peasis ta omma rahwaga
waewalt Turkide seast ärra, ja joudis
laewatte jure. Temma soldatid said en-
namiste keik jälle taggasi, agga se Dwerst
ja mitto pealikko, kes ühhes laewas ol-
lid, ei woinud ommad laewaga nenda
ussinaste ülle sada, sest et monned Tur-
ki laewad alla jögge temma wasto tul-
lid ja temma laewa üllespiddasid. Se
lābbi said Turkid sedda laewa kätte, ja
ehk se Dwerst ja temma pealikud käl
wasto

wasto pännid, ommetigi woeti neid wäg-
gise wangiks. Sest hakkasid Turkid
wägga tiitlema, ja hoopliina nago ollek-
sid nemmad suurt woimust meie rahwa
ülle sanud. Agga se sai neile pea jälle
tubliti kättemaksetud. Sest Kirral Po-
temkin läks jälle jõe ülle, ja lõi se es-
messe hulga, mis temmal wasto tulli,
mahha, ja aias neid laiale. Pärast
tulli üks paljo surem hulk temma peäle,
agga seddagi woldeti ärra, nenda et
kolm tuhhat tappeti ja üks suur hulk
wangi woeti, mitme Turki peäliskudega.
Siis ta läks ikka kauge male, ja aias
waenlast ennese ele ärra sai suurt saki,
wõttis ühhe linna Rustsuf ärra, ja pe-
ästis mitto risti innimest, mis Turki-
dest ollid wangi widud. Kui ta sedda
linna sutumaks olli ärrarikkunud ja mah-
hakistnud, põris ta jälle ümber ja tulli

taggasi, kui waenlase ärrawoitja. Ja
nenda teggid ka mitto teist Kinralit.
Turkide surem wäggi läks ifka ennam
mäggiſe ma ſiſſe taggasi, et nemmad
ſeäl mäggede tahha woikſid warjul ol-
la. Ehk meie rahwas neist nüüd kül
mitto head woimust ſaid, ommetigi ei
olnud meil ſeſt ennam abbi, kui et
hirm waenlaſte peäle tulli. Agga
niſuggune ſöddiminne polle ühtegi
wäart, ſeſt ſe waewab ühhe niſugguſe
wägge, kui meil on, miſ on öppind
laggeda peäl wiſi pärraſt ſöddima, ja
awwalikkult lahhingis wahwad ollema,
ſe waewab ennam kui ſe meil kaſſuſs
ja waenlaſtel kaſjuſs on. Seſt kuſ
puid raiutakſe, ſeäl langeb ka laaſto ;
kui

kui üks wenne soldat otša saab, sest
on, keigeennamiste seäl woõra Ma sees,
ennam kahjo, kui kahhetümnest Tur-
kist. Sest meie Wenne-Ma on seält
wägga kangel ärra, ja enne kui rekrü-
tid süüna sawad, lähheb paljo aega, ja
needki ep olle weel nisuggused õppetud
soldatid, kui need wannad, waid pea-
wad wast sedda sõa-ammetit õppima.
Turkid on seäl liggidal, ja neil on wäg-
ga pakš rahwas, keik, kes agga ter-
wisse polest sudawad, on seäl soldatid,
ja ni pea kui sedda tahhetakse peawad
nemmad sõtta minnema, olgo nem-
mad põlle-mehhed, ehk handwerkit ehk
kaup-mehhed. Se läbbi täitwad nem-
mad pea jälle need aukud ärra, mis

meie sõda-meeeste püssid, tükkid ja mõd-
gad nende seas teinud. Agga meie
Kinnralid, Upsferid ja soldatid, kes üks-
kord seal ollid ja tapluste seest üllejäid,
pidi ikka süüna jääma, ja üht waewa
tundma. Se läbbi tüddinesid nem-
mad kül ka ärra, sest kes allati ikke al
on, sel tulleb ka wimaks tüddimus
kätte. Ja wiis aasta teed, ollid nem-
mad jo piddand seal ollema, kül tap-
luste sees, kül märri peäl, ja keik sug-
gust hädda piddid nemmad tundma,
põwa pallawat, ja õ külma, ja hirm-
sa waenlasega ühte puhko sõddima.
Meie suurte sõda-laewattel olli sesam-
ma luggu merre peäl. Meie Peälif-
kud ollid seal nendega kül immet tei-
nud.

nud. Keif Turkide uhked laewad ok
lid otsa tehtud, ärrapõlletud, ja merre
pohjasse maetud, ja meie kâes olli ik-
ka woimus olnud, ni mitto kord kui
waenlastega merre taplus olli olnud.
Ja se lãbbi olli meil tãis wallitsus Tur-
ki merre ja mitme sarede õlle. Weel
tunnamullo süggise, kui eßimest kor-
da rahho seãdmisse aeg olli otsa sanud,
mõtlesid Turkid kawwalussega kogge-
matta meie kaela peãle tulla, ja ollid
sure hulga laewaid ja laewa mehhi seãlt
lãhhedalt tinginud, mis nisammastug-
gune rõõwli rahwas merre peãl olli, kui
Tatarid Ma peãl. Nendega ollid
Turkid sallaja nou piddand, et nem-
mad õhtlase tahtsid igga poolt meie lae-

watte wästo hakkada, ja neile ühhe
hobiga otsa tehha. Se nou olli pah-
haste ja kawalaste kül woetud. Ag-
ga meie üllem Amral, Kraaw Orlov,
sai sedda weel enne kuulda, ja walmis-
tas ennast selle wästo, ja ni pea kui
waenlased agga hakkasid omma nou
järele teggema, siis käs kis Ta nende
wästo minna, ja enne kui waenlaste
laewad weel kokko said, lasti meie suur-
te tükkidega meie laewatte peält teiste
peäle nenda wallusaste, et üks käs-
kümmed neist tingitud laewattest, mis
peäle Turkid ni wägga ollid lootnud,
lõhki lasti, et nemmad alla wausid ja
hukka läksid. Pärrast juhtus weel
meie üks laewa Kaptein monne suurte
Turki

Turki laewattega kokko tulla, jase taplus
hakkas tükkide lastmisega. Agga pärrast
aias meie laewa Kaptein Turkide Amrali
laewa liggi, lastis ommad Mattrosid ja
Soldatid Turki Laewa peäle joosta, ja
need wõtsid sedda laewa ja tapsid Tur-
kid ärra, ja siis lasti ka selle laewa
tükkidega wahwaste waenlaste peäle,
nenda et kü wüs Turki laewad hukka
läksid, ja neid ärrawoeti. Sest aiast
ei tohtund waenlased seal merre peäl
ühtegi ennam meie wästo ette wõtta.
Agga meie laewad läksid ka sandimaks
ja wähhemaks. Sest monned ollid
tapluste sees wiggaseks sanud, ja mon-
ned ollid muido wannaks lainud, sest
selle merre wessi rikkub usfnaste lae-
wad ärra, sest et nisuggused pissokes-

sed ussid selle weesees on, mis se lae-
wa kehha ärrakorivad, et se siis hak-
kab maddanema ja hukka minnema.
Siit läkkitati kü l ka monni uus laew
jälle süna, ommetigi ei woind meie peä-
likkud selle piisofesse wäega ennam ei
ühtegi suurt asja ette wötte ja nende
tuggewatte kantside wasto hakkada,
misga Turkid sedda Konstantinopoli
linna teed hoidwad.

Meie surem Ma-wäggi, olli ikka
weel süin pool Tonawi jõe äres, ja
Turki wäggi teisel pool. Lännini
ollid agga monned Riggementid ja
monned Kirralid üllelainud waenlas-
tele seal tülli teggema. Agga Jaani
kuul peti se nou et keik meie wäggi pid-
di

di jõe ülle minnema. Selle-pärrast
tehti üks suur fild et hobbosed ja inni-
messed woiksid, ülle sada ja keik puh-
has ülle widama. Ja se läks hästi
forda. Seit need Riggementid, mis
enne jo ollid üllelainud, ollid Turkid
seält kohalt ärraajanud. Kui meie
rahwas ülle ollid, siis koggusid Tur-
kid ka igga poolt halgaliste sinna kok-
ko. Ja seäl olli üks tuggew liin, Si-
listria nimmi. Sedda püdis üllem
Kinral Kraaw Kumantsow essite är-
rawõtta, et se ei pidand meie wäe
selja tahha jama, kui nemmad kauge-
male waenlaste wasto pidwid minne-
ma. Agga se olli üks wägga raske töö,
sest se liin olli tuggew ja paljo Turki
sõa

foa mehhi olli seäl sees, ja ümberrin-
gi ollid süggawad orrud, paks mets,
mäed ja kitsad teed. Mäggede peäle
ja kitsikuste sisse ollid Turkid ommad
sured tükkid pannud, ja peälegi weel
wallid ja krawid ennese ümber teinud.
Keigeennamiste olli üks mäggi meie
wasto, kust Turkid keigeessite piddid
ärraetama, enne kui meil lotus olli
linna arrawõtta. Sepärrast käskis
meie Weld-Marsal et monned Kinnra-
lid omma riggementidega omma õnne
piddid katsma. Di pea kui Turkid
sedda nähha said, lastsid nemmad om-
ma tükkidega ja püssidega meie rahwa
peäle mis liggi aias, linna wallide ja
mäe peält õiete hästi, et nahk kül soiaks
läks.

laks. Agga ommeti káidi ifka peále,
Esfimenne liif olli jo nenda kaugele
máe peále sanud et nemmad jo Pajo-
nettidega tahtsid waenlaste sekka tun-
gida, agga nende Dwerst lasti mahha,
ja se lábbi tehti neile wiwitus. Tur-
kid kargasid siis omma wallide taggant
wálja, ja jooksid omma modgaga peus,
ni wallusaste meie rahwa peále et nem-
mad piddid taggasi minnema, ja se
lábbi tagganes ka se teine liif pahhe-
mal polel. Kui se ees otsas sundis,
aias meie kolmas liif teiselt polelt mág-
ge ülles, ja tulli Turkide selja taggant.
Kui need teised sedda nággid, kes meie
esfimest liki takka aiasid, pdrasid nem-
mad kúl ümber, agga meie rahwas ei
annud

must sada, ja sellepärast jättis ta sed-
da leri, mis waenlaste käest olli ar-
rawoetud, jälle mahha, tulli linna
jurest ärra ja loi teisel kohhal omma
leri ülles. Agga Kinrali Weismant-
nit läkkitati jälle omma riggimentide-
ga, et ta monne teise Kinraliga
pidi selle sure hulga wasto minnema,
mis mäggede taggant tullemas olli.
Kahhekümmemal Jaani ku päwal said
need kaks wäed taplussele kokko. Ja
need Turki rüütlid jooksid nisugguse
walloga meie rahwa peäle, mis parr-
mal polel ollid, et nemmad keik taht-
sid mahha rõhhuda, ja se läbbi sai se
liik diete waenlaste keskele, ja neist ho-
wis ümberpiratud. Agga meie tükki-

de

de ja püsside lastminne aias neid om-
meti jälle taggasi. Siis nende jalla
wäggi katsus teist korda modgaga peus
meie peale joosta. Agga ni tullised
nemmad ka ollid, ommeti meie rahwas
seisid ja woitlesid ka kui lou-koerad was-
to. Sest Kinral Baron Weismann
sõitis issi omma hobbosega rahwa eel
ja maenitses neid, et nemmad piddid
wahwad ollema ja pajonettidega jul-
geste waenlaste wasto pannema. Se
läks ka hästi korda, agga se hea Kin-
ral issi sai püssi lödiga läbbi kääwarre
ja süddame läbbi lastud, et ta fest
woimusse sees kui ärrawoitja hinge het-
tis. Sest olli meil suur kahjo, sest ta
olli üks wägga õppetud Kinral, kes
Kur:

Turkid jo ni mitto puhko olli ärrawoit-
nud, ja neile ni sure hirmo teinud, et
nende meel jo arraks läks kui nemmad
agga kuulda said, et temma nende was-
to tulli. Waenlane olli nüüd kül ä-
ra pelletud, agga ta heitis ennast kra-
wide ja orgude sisse, kus enne jo suur
hulk sees olli, kes põlweli maas ollid
ja nenda meie rahwa peäle lastsid. Ag-
ga neid aeti ka siit jälle wälja, sest meie
teine liik tulli nende selja takka, ja nen-
da tungiti mollemalt poolt ühtlase Tur-
kide peäle, et nemmad piddid jalgo
lastma, ja keik omma leri, ja mis seal
sees olli, mahhajatma. Liggi kolm-
kümmand tuhat Turki ollid selle lah-
hingis olnud, ja kolm tuhat dõldakse
mah-

mahhalddud ollewad, ja kui nemmad pög-
genemas ollid, aeti neid weel 30 Wers-
ta maad takka et kül weel üks tuhhat
tee peäl tappeti, ja teised laiale aeti,
kes metsade ja kitsikuste sisse puggesid.
Ja need ollid Turkide keige parramad
sõa = mehhed olnud, mis nende Suur-
Witsir ommast serist keigewahwamate
peälikkudega olli süüna läkkitanud, kind-
laste lotes et need meile piddid otsa
peäle teggema. Sest aiast ei tulnud
waenlased ennam meie wäe filmi, sest
nende lotus olli nüüd ta otsas. Agga
meie rahwal olli seäl innimeste ja hoos-
te toido polest, wägga pudust, hoos-
tel ei olnud muud kui wanna pillirogo
ja seddagi piddi kaugelt todama. Sel-
le

le pärrast wöttis üllem Kinral sedda
nou, jälle Tonawi jõe ülle taggasi min-
na, ja se sündis kahhel päwal nenda
hästi, ei neile ühtegi kahjo ei tehtud,
waid et ka se wiimne mees hästi ülle
sai. Siit sadik ep olle kuulda olnud
mis seal weel on sündinud. Zummal
olgo eddespiddi meie sõa-wäega, ja
andko meil ikka woimust, agga mis
weel üllem on, et sõa ja waeno heäl
loppes, ja rahho heäl kuulda
olles.

Wag=

Waggade > Jummalala laste
mällestusse = Sanna sel
uel aastal olgo:

Ma tahhan nendega tehha iggawest
seädust, et ma neist ei tahha är-
ralahkuda, neile head teggemast, ja
minno kartust tahhan ma nende süd-
damesse anda, et nemmad ei pea min-
nust lahkuma; ja tahhan neid istuta-
da seie male töes keigest ommast süd-
damest, ja keigest ommast hingest. Ze-
rem. 32, 40. 41. s. Oh sedda kallist too-
tust, mis Jummal meile siin annab,
ta ei tahha meist lahkuda meil head
tegge-

teggemast, ta tahhab meid istutada
ja kaswatada, ja puhhaštada. Ja
sedda tahhab Jummal meile tehha ih-
ho ja hinge polest kui meie tedda kar-
dame. Kes sedda Jummal armu om-
mas hinges ei tunne, selle omma sü-
se on, se panneb Jummal wasto, ja
ei wotta ta armu tööd ommas südda-
mes mitte tähhele panna. Ja se on
üks suur kahjo. Sest meie aeg lähhab
usfinaste möda. Oh armu Jummal sa
tahhad mulle lõpmatta head tehha ihho
ja hinge polest, oh süs lasse mind sedda
ka ikka tähhele panna, ja palwega mo
süddant sulle laialt lahti tehha, et sa
woiksid sedda so armoga täita.

Oh

